

Károsítóhelyzet alakulása Zala megye, 2022.05.30-06.06.

Időjárás:

A múlt héten többnyire esős, szeles időjárás uralkodott a megyében. Csapadék 2-3 nap hullott, akkor azonban egyszerre nagy mennyiségben (30-60 mm). A szeles időjárásban a páratartalom és a levélnedvesség tartamok nem emelkedtek jelentősen, ettől függetlenül a gombabetegségek számára kedvezett ez a körülmény, melyek nagyobb arányú megjelenésével számolhatunk a következő napokban, a különböző kultúrákban.

A hőmérsékleti értékek sem csökkentek jelentősen, az éjszakai hőmérsékletek mindvégig 12 fok felett alakultak (12,6-16,6 fok), a nappali pedig 18-27 fok között változott (átlag: 16,5-21,3 fok).

ŐSZI BÚZA, ŐSZI ÁRPA

Növényfenológia:

Őszi árpa: viaszérés, őszi búza: tejes érés-tejes érés vége, viaszérés kezdete;

Károsítók:

Őszi búzában a betegségek fertőzöttsége (lisztharmat, szeptóriás levélfoltosság) nem változott számottevő mértékben az előző időszakhoz képest. Az alsó levelek felszáradása a legtöbb táblán folyamatos. Sajnos több táblán látható a zászlós levelek károsodása (különböző okokból: pl.: élettani eredetű tünetek, szeptóriás foltosság, vetésfehérítő kártétel, növényvédőszer perzselés). A kalászok az esetek többségében egészségesek, azzal együtt, hogy észlelési szinten megjelent a **kalászfuzáriózis** tünete, észlelési szinten a **szeptóriás pelyvafoltosság** valamint ~1 %-os gyakorisággal láthatóak a poloska szúrt kalászok.

Őszi árpában az érés folyamatos. A hirtelen érkezett sok eső miatt gyakoribbá vált az állományok megdőlése (egy-egy táblán az állomány ~30-70 %-a dőlt meg, ~60-100 % közötti mértékben).

A **pirenofórás foltosság** közepes-erős mértékű levélfertőzöttsége mellett, a kalászokon is megjelent a betegség. A fertőzöttség gyenge mértékű (a kalász felület 1-5 %-a fertőzött). A **korompenész** terjedésére is megfelelő az időjárás, fellépése gyakori, a fertőzöttség még gyenge mértékű (de több helyen 2-es skálafokozatú), növekvő.

KUKORICA

Növényfenológia: továbbra is nagyon heterogén fejlettségekkel lehet találkozni: későbbi vetések: 5-7 leveles, koraiak: 9-11 leveles állapot.

Kukoricában a **gyomosodás** jelentős, elsősorban a korai vetésekben. Idén legnagyobb tömegben (egyéb általánosan előforduló gyomok mellett) a kakaslábfü jelent meg, valószínűleg a preemergens kezelések részleges hatékonysága miatt (1. fotó). Évelők közül a mezei acat (hajtástól a szárbaindult acatig minden előfordul) és apró szulák (átlag fejlettség: 15-20 cm-es hajtáshosszúság) folyamatos kelése, fejlődése tapasztalható. A parlagfű egy-egy kukoricatáblán nagyobb tömegben látható, a 4-6 leveles fejlettségtől a ~20-25 cm-es állapotig. A felülkezelések a később vetett állományokban még elvégezhetők.

Kártevők közül a **levéltetvek** száma észlelési szintűre csökkent. A **kukoricamoly** rajzása Zalában is megkezdődött, számuk erősödő (1-12 db imágó/csapda/2 nap), táblánként nagyon változó nagyságrendű. A nálunk üzemeltetett fénycsapda **gyapottok bagolylepkét** nem fogott.

1. fotó: Erőteljes gyomosodás kukoricában

NAPRAFORGÓ

Növényfenológia: 6-8 lombszevles (legfeljebb csillagbimbós) állapot.

Napraforgóban a **levéltetvek** betelepédése, egyedszáma csökkent az állományokban. Napraforgóban a gyomosodás (hasonlóan a kukoricához) több táblán jelentős. A **parlagfű** fertőzöttség helyenként nemcsak a tábla szélére korlátozódik, hanem a belső részeken, foltokban is erőteljes. A parlagfű mellett a selyemmályva és libatop is gyakori a napraforgó táblákon. A felülkezelések még elvégezhetők a gyomok ellen.

BURGONYA

Növényfenológia: virágzás.

A **burgonyabogár** egyedszáma továbbra is jelentős, habár az egyszer legalább védett állományokban mostanra csökkenő. A párosodás, tojásrakás folyamatos, nagy többségben azonban az idősebb lárvák figyelhetők meg (2-3. fotó).

A **levéltetvek** egyedszáma csökkenő, több állományban legfeljebb csak észlelési szintű. Az esők hatására az állományok intenzív fejlődése tapasztalható, a nagyobb lombtömeg, magasabb páratartalmú körülményeket teremt, mely a jelenlegi hőmérsékletek mellett már kedvez a **burgonyavész** fertőzésnek. A sorok ugyan még nem záródtak, de a fertőzésveszély növekvő, ezért megelőző védekezés javasolt.

2-3. fotó: Párosodó burgonyabogár imágók és idős lárvák virágzáskor

CSONTHÉJASOK (KAJSZI, SZILVA, CSERESZNYE, MEGGY), ALMA

Növényfenológia:

Szilva, cseresznye, meggy: termés fejlődés-növekedés, érés-betakarítás;

Alma, körte: termés fejlődés, növekedés (dió nagyságú gyümölcstől 4-6 cm átmérőjű gyümölcs nagyság);

Kajszi: termés növekedés.

Károsítók:

A gyümölcsfélékben (alma, szilva, cseresznye) a **levéltetvek** jelenléte, kártétele továbbra is jelentős. Az intenzív hajtásnövekedés miatt célszerű többször ellenőrizni a permetezés hatékonyságát (felszívódó készítmények esetében), a hatóanyag esetleges hígulása miatt. A védekezés továbbra is javasolt.

Folyamatos, enyhén csökkenő az **almamoly** rajzása, 3-7 db imágó/csapda/3 nap fogással a csapdáknál. A kártételek hasonlóak a múlt hetihez, jelentős változás nem látható (~1 % körüli). A védekezés javasolt!

Almában a **vértetvek** felszaporodása, lombkoronában történő szétterjedése folyamatos. A meleg, párás időjárás és az intenzív hajtásnövekedés miatt is besűrűsödött, dús lombkorona kedvez a kártevő terjedéséhez, ezért a további védekezés javasolt.

Almában a **kaliforniai pajzstetű** lárvarajzása folyamatos, megjelentek az első lázfoltok a termésein. A védekezés javasolt a fertőzött ültetvényekben.

Almában az **almalevél-aknázómoly** rajzása folyamatos, viszonylag alacsony egyedszámú. Az első nemzedék kártétele következtében legfeljebb gyenge fertőzöttség alakult ki, nem jelentős.

Almában, érzékeny fajtában a **varasodás gyümölcs** tünetei, mellett újabb **levéltünetek** megjelenése figyelhető meg. A betegség terjedése folyamatos, a fertőzöttség levélen és gyümölcsön is gyenge mértékű, (2-es skála, emelkedő) de a gyakori esők növelik a betegség fertőzési nyomását. A betegség ellen a folyamatos, intenzív védelem indokolt.

Almában a **lisztharmat** tünetei nem erősödtek a múlt héthez képest. Az esős idő valamelyest visszafogta az újabb fertőzéseket. Érzékeny fajtában a hajtások ~8-12 %-a fertőzött. A

gyümölcsökön egyelőre nem látni tünetet. Folyamatos intenzív védelem szükséges nemcsak a lombozat, hanem a még érzékeny termés védelme érdekében is.

Körtében a varasodás levél és gyümölcs tüneteinek további erősödése látható. A tünetek főleg a gyümölcsökön váltak gyakoribbá és kiterjedtte. A fertőzöttség körtében általában gyenge mértékű, de házikertben (permetezetlen fák) közepes fertőzöttség tapasztalható a gyümölcsökön. A betegség számára kedveznek a jelenlegi körülmények, ezért további védelem javasolt. Körtében házi kertben gyenge mértékű a **körterozsda** fellépése, kezdetleges és már besárguló (narancssárga) levéltünetekkel.

Cseresznyén, meggyen és szilván az érő és sérült gyümölcsökön gyakoribbá váltak a **moniliás termésrothadás** tünetei. Az esős napok és az érés (esetleg rovarkártétel vagy mechanikai sérülés) miatt a betegség fertőzésveszélye magas, ezért a megelőző védekezés indokolt, az érő gyümölcsök esetében az élelmezés egészségügyi várakozási idő figyelembevétele mellett!

Cseresznyében a moniliás termésrothadás fellépését elősegíti a **cseresznyelég** kártétele is. A kártevő rajzása folyamatos, de a táplálék attraktáns csapdák csak kis számban fogják. Ezzel szemben a kártevők növekvő mértékűek, a gyümölcsök 1-5 %-a fertőzött a nyűvekkel.

Csonthéjasokban a **keleti gyümölcsmoly** rajzása csökkenő, 8-10 db imágó/csapda/3 nap fogással a csapdákból. Védekezés javasolt.

Szilvában a **szilvamoly** rajzása folyamatos, szintén csökkenő 8 db imágó/csapda/3 nap fogással. Védekezés javasolt.

SZŐLŐ

Növényfenológia: virágzás-kötődés

Szőlőben folyamatos és tömeges az **amerikai szőlőkabóca** lárvakelése az ültetvényekben, jelenleg L1-L3-as lárvafokozatok jellemzőek a következő arányban: L1: 37 %; L2: 36 %; L3: 27 %. A vektor elleni védekezésre fel kell készülni.

Szőlőben újabb betegség tünetmegjelenés nem volt jellemző az elmúlt héten (**szőlőperonoszpóra, lisztharmat, feketerothadás**) de a fertőzésveszély a peronoszpóra és feketerothadás esetében magas. A **lisztharmat** fertőzési nyomása az esős napokat követően fog emelkedni (meleg+magas páratartalom), ezért a betegségek ellen intenzív védelem javasolt.

Zalaszentlőrinc, 2022. június 13.

Tűh Annamária
előrejelző